

NEDERLANDA KATOLIKO

Maandblad, officieel orgaan van de Nederlandse Bond van Katholieke Esperantisten „Nederlanda Katoliko”

Gevestigd te 's-Hertogenbosch.

Oppericht 29 Augustus 1909.

Bisschoppelijk en Koninklijk goedgekeurd.

Ĉion per amo, nenion per forto. (S. Franc. de Sales)

Geestelijk Adviseur: HUB. J. A. M. ERAS, Pastro.

Abonnementsprijs
f 2,50 per jaar
Eksterl. Jarabono f 3,—

Adres der Redactie:
P. M. BROUWER
Pahudstraat 134
's-Gravenhage.

Afzonderl Nos.
20 cent.
Advertentiën
50 cent per regel.

ADVERTENTIËN: DRUKKERIJ PIET SMITS, TILBURG

S A A M H O O R I G H E I D .

Onze Katholieke Esperanto-beweging is een ideële beweging. Hiervan zijn wij allen overtuigd. Met vreugde kunnen wij ook vaststellen, dat wij niet geheel zonder succes aan de verwezenlijking onzer idealen arbeiden. Niettemin blijft het nuttig bij voortdoring op dit karakter van onze beweging te blijven wijzen. Want niet alleen zullen wij de doeleinden onzer actie steeds voor oogen moeten hebben, wij zullen ook de middelen moeten gebruiken, die tot het doel geëigend zijn. Ik denk hier niet zoozeer aan propaganda-methoden bij actie naar buiten, doch meer aan onze eigen instelling, aan de organische verhoudingen vooral, zooals die voor het katholiek Esperantisme zijn gegeven.

Esperanto is een taal en als zoodanig dus een volkomen neutraal iets. Eenieder is gerechtigd die taal te leeren en te gebruiken. En ieder heeft ook het recht die taal voor private doeleinden te benutten. Van zelfsprekend binnen de grenzen van het redelijke. Wij katholieke Esperantisten zijn van oordeel dat een zoo machtig en voornamelijk modern middel als het Esperanto ook in dienst moet worden gesteld van de katholieke belangen in den meest uitgebreiden zin. Om daartoe te komen is onze organisatie opgebouwd. Nu ligt het voor de hand, dat bij een hoog gesteld doel met als middel een internationale taal ook een internationale organisatie vereischt is. Overigens, zelfs de bloote propaganda voor het Esperanto, vordert reeds internationale samenwerking. In meerdere mate is dit het geval met de katholieke Esperanto beweging. Want willen wij uit ons hulpmiddel, de internationale taal Esperanto, het hoogste nut trekken, dan zullen wij ook zelf propaganda voor die taal moeten maken. En

dus deze propaganda niet uitsluitend moeten overlaten aan groepen met andere levensopvattingen. Immers het gevaar bestaat dat velen dan -- hoezeer ten onrechte -- moeilijk zullen gaan onderscheiden tusschen de taal als zoodanig en de door die taal gepropageerde denkbeelden. Onze schade zou dan tweeledig zijn. Propaganda voor niet-katholieke en anti-katholieke levensbeschouwingen zou onweersproken blijven, terwijl propaganda voor eigen katholieke zienswijze achterwege zou blijven.

Onze actie moet dus internationaal georganiseerd zijn, wijl de taal Esperanto internationale verspreiding geniet, en wel uit haren aard. En ook omdat wij alleen door internationale samenwerking de katholieke belangen kunnen dienen. Wij moeten dus steeds indachtig zijn onze positie als onderdeel van het geheel. Dat geldt voor elke ingeschakelde organisatie, groot of klein.

○ Een landelijke organisatie op dit gebied, zonder contact met andere dergelijke organisaties in andere landen, zou doelloos zijn. Maar even doelloos zijn plaatselijke clubs, die verband met de landelijke en daardoor met een internationale organisatie missen. Dit laatste wordt nog wel eens vergeten. En nog vaker komt het voor, dat er wel is waar enig formeel verband bestaat, doch dat de saamhoorigheids-idee -- of wel met opzet, of wel als gevolg van misvattingen -- te zeer wordt veronachtzaamd en miskend.

○ Tot die misvattingen behoort het de eigen club als de hoogste, de nuttigste, de meest voorname organisatievorm te zien. Het contact met anderen wordt daardoor als vanzelf verwaarloosd. Deze opvatting gaat lijnrecht in tegen den aard onzer beweging. Zij ziet over het hoofd, dat elke loot van de Esperanto-beweging internationaal verankerd moet zijn. A fortiori is dit het geval bij de katholieke Esperanto-beweging.

○ De zelfgenoegzame opvatting, die in het opvoeren van de eigen club de hoogste wijsheid ziet, straft noodzakelijk zich zelf. Bouwsels zonder fundament zullen noodzakelijk vroeg of laat ineensorten, ongeacht hun grootte. Het miskennen dezer waarheid heeft reeds vaak genoeg tot den ondergang van plaatselijke clubs geleid.

○ Het noodzakelijke contact is van verschillenden aard; het zij liefst zoo breed mogelijk. Vanzelfsprekend ligt hier voor de bestuurderen een voorname taak. Allereerst worde gezorgd, dat met de eigen landelijke organisatie het contact levendig zij. Niet alleen door het orgaan te lezen, maar ook b.v. door het doen van mededeelingen in het orgaan omtrent eigen actie, door het eventueel vragen van adviezen aan het hoofdbestuur, vooral ook door het in groote getale bezoeken der jaarvergaderingen van

„Nederlanda Katoliko”. Vele vereenigingen hebben terecht ééne gelegenheid voor persoonlijk contact per jaar te weinig geacht en zoo zijn in verschillende deelen des lands streekcomité's gevormd, samengesteld uit meerdere afdeelingen. Door het enkele malen 's jaars organiseren van streekdagen wordt de saamhoorigheid op nuttige en meestal ook op aangename wijze bevorderd. Men mag dan ook hopen, dat deze methode verdere verbreiding en beoefening zal vinden.

Wat voor de plaatselijke clubs geldt, dat zij namelijk moeten streven naar ruim contact met andere katholieke Esperanto-clubs, vooral met de centrale organisatie, dat geldt evenzeer voor den individueelen Esperantist. Het saamhoorigheidsgevoel in de clubs moet worden aangewakkerd. Hier ligt een taak en verantwoordelijkheid voor de bestuurderen. Waar een opgewekt clubleven heerscht, daar zal het ook gemakkelijk zijn de belangstelling der leden voor andere dan plaatselijke belangen op te wekken. Want — zooals reeds gezegd — verstarring leidt onherroepelijk naar ondergang.

H. D.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

LIBRO-SERVO DE „NEDERLANDA KATOLIKO”

Wij vestigen de aandacht op het bestaan van onze Libro-Servo, waarover wij in ons vorig nummer uitvoerig hebben bericht. Voor heden verwijzen wij naar de uitgebreide mededeelingen op den omslag.

NIEUWE AFDEELINGEN.

„La Orienta Kruco” te Oldenzaal; Secretariaat S-ro G.J.A.H. Teuwisse, Sparstr. 40 en „Kreskanta Espero” te Waubach(L); Secretariaat S-ro G. Jansen, Eijgelhovenerweg 2.

Wederom 2 mooie planten in de N. K.-tuin; mogen ze opgroeien tot stevige oude eiken van sprankelend Katholiek Esperantistisch leven.

De Besturen en Leden, hartelijk welkom in onze gelederen.

LEDENLIJSTEN DER AFDEELINGEN.

De Afdeelings-secretariaten brengen we nog eens vriendelijk in herinnering, dat een geheel nieuw opgemaakte en officieele ledenlijst vóór 5 JANUARI 1938 moet zijn ingezonden bij het bondssecretariaat.

Nadere gegevens en inlichtingen volgen per circulaire.

HET EUCHARISTISCH WERELDCONGRES EN ESPERANTO

Het Comité tot organisatie van het 34ste Internationaal Eucharistisch Wereldcongres, dat volgend jaar in Mei te Boedapest zal worden gehouden, heeft op initiatief v. d. Hongaarsche Katholieke Esperantisten-Bond besloten het Esperanto als officieele congrestaal toe te laten.

Tevens is een sub-Comité van Katholieke Esperantisten en leden van I.K.U.E. belast met de organisatie van een Eucharistisch Esperantisten Wereld-bijeenkomst in 't kader van 't Algemeen Congres en de ontvangst van congressisten-esperantisten.

Brochure's, affiche's en programma's in Esperanto worden eerdaags aan alle Afdelingen van „Nederlanda Katoliko” toegezonden voor verspreiding en propaganda; onze verspreide leden worden verzocht zich voor genoemde esperantaĵoj rechtstreeks te wenden tot het Congres-Comité. In „Espero Katolika” en bondsorgaan raadplege men steeds de verdere mededeelingen en bijzonderheden.

Dit waarlijk schitterend succes van onze Zuster-organisatie in Hongarije is van niet te onderschatten beteekenis voor 't intern. Katholiek Esperantisme. Het is een overwinning van de georganiseerde Katholieke Esperantisten-wereld, welke groot-sche perspektieven opent voor de toekomst. Het welslagen van de proef, Esperanto als practische voertaal op het Congres, kunnen we met VOLLE gerustheid afwachten. Geheel anders staat het met... deelname van congressisten-ESPERANTISTEN. Hiervoor stellen we onze verwachting op bondsleden, die zich reeds hebben beraden tot bezoek; anderzijds... als ooit reden aanwezig is voor het propageeren en arangeeren van een z.g. „KARAVAAAN”, dan is het NU voor DIT Wereldcongres. Immers: Esperanto, voertaal op de Eucharistische Congressen, is reeds jaren her en steeds weer opnieuw in allerlei vormen van betoogtrant wenschelijk verklaard. Nu we staan aan 't begin van verwezelijking van dien droom, rust op ons de dure plicht de DAAD te gaan stellen; èn als Katholiek èn als Esperantist is dat tevens de positieve beantwoording aan het DOEL van N.K. en I.K.U.E.: Esperanto in dienst van Christus en Zijn Kerk. Alhoewel het zeer velen onzer niet mogelijk is persoonlijk deel te nemen, is het van belang dat voor het welslagen hun medewerking en medeleven wordt gegeven aan het verdere doel: De internationale solidariteit der Katholieken te versterken. De Afdelingsbesturen, leden en verspreide leden worden vriendelijk verzocht een sympathie-schrijven IN Esperanto te richten aan: *La Eùkaristia Kongres-Komitato*

BUDAPEST IV, Hungarujo, Ferenciek tere 7.

LEDENWERVING.

Het is voldoende bekend, dat talloos vele Katholieken, die Esperantist zijn, NIET bij Bond en Afdeeling zijn aangesloten. Zelfs moesten we ZEER dikwijls ervaren, dat „Nederlanda Katoliko” bij velen maar heel vaag, soms heelemaal niet, bekend is. Het is ongelooflijk, maar WAAR, dat ze als buitenstaanders en verkeerd georganiseerden nog NIMMER iets hebben gehoord over een bloeiend Katholiek Esperantistisch leven. Anderen weer lijden aan laksheid, een soort van „kat-uit-de-boom-kijken”-ziekte; intusschen is men om deze en andere redenen GEEN lid van N.K. Inmiddels wordt met dat alles noch de Bond, noch Afd. noch 't Katholiek Esperantisme gediend, terwijl hun isoleering van de beweging ook henzelf schaadt.

Om de ledenwerving voor Bond en Afdeeling met meer succes te kunnen voeren besloot het Hoofdbestuur tot uitgave eener brochure van zuiver informatorische aard over de nat. en intern. Katholieke Esperanto-beweging.

Voor verspreiding op groote schaal door het Bondssecretariaat wordt de spontane medewerking van de Afdeelingsbesturen, cursusleiders, leden en verspreide leden met aandrang gevraagd. Wat men moet doen is heel gemakkelijk:

Aan het Bondssecretariaat worden opgegeven NAMEN en goede ADRESSEN van Katholieken, die Esperantist zijn, doch NIET georganiseerd zijn in Bond of Afdeeling.

We hopen met ieders medewerking honderden adressen te ontvangen, waarvoor bij voorbaat besten dank.

BONDSSECRETARIS.

DE Z. EERW: HEER PASTOOR H. ERAS viert zijn Koperen Priesterfeest.

Op 6 December a.s. zal de Geestelijke Adviseur van „Nederlanda Katoliko”, de Z. E. Eerw. Heer H. Eras, pastoor te Vught, zijn koperen priesterfeest vieren.

Onzen ijverigen en sympathieken Geestelijken Adviseur zal het vermoedelijk dien dag niet aan belangstelling ontbreken.

INTERNACIA KATOLIKA INFORMEJO.

Ontvangen van de clubs: Arkev, Amsterdam Noord 1 gld.; La Katolika Stelo Rotterdam 4 gld.; Sta Bonifacio Amsterdam 7.50 gld.; „Volendam Viva”, Volendam 1.50 gld.

Nog ontvangen van Fr. N. te T., percentengeld 0.98 gld.; H. F. P. te 's G. 1 gld.; J. J. J. V. te A. 0.75 gld.; Fr. B. te T. 1.50 gld. De propagandadag te 's Bosch bracht 4 gld. in de kas. Aan allen hartelijk dank!

Een gift uit Lithauen verdient een afzonderlijke vermelding. Een van de studenten van het Priesterseminarie te Vilkaŭiškis leerde ons Esp. Missiewerk kennen en werd er zo enthousiast voor, dat hij zijn 42 medestudenten opwekte ook geldelijk ons werk te steunen. Zij brachten samen 35 Lidoj (10,50 gld.) bijeen. De schrijver nam ook een abonnement op, wat hij noemde, het „ora revueto V.V.V.” en wenste toezending van alle verschenen nummers.

Van V.V.V. gesproken — dat tweemaandelijks apologetisch blaadje, gratis voor niet-katholieken, valt bij de meesten in de smaak. Een protestant uit Estland schreef: „Mi legis la revuetojn kun respektemo kaj trovis en ili multan interesan kaj klariĝan rilate al la religio. La revuetoj havas altvaloran enhavon kaj iliaj eldonantoj vere meritas laŭdon kaj dankon”.

Jammer dat het aantal betalende abonné's nog zo gering is. Wat konden we met dat blaadje veel goed doen aan onze informpetintoj, als we het konden uitbreiden tot een flink maandblad.

FR. M. MONULFUS

Giro-adres: I.K.I.-secretaris 268507,
Fraterhuis, de Vliert - 's-Hertogenbosch

Kvara Komuniko de la kasisto „PASTRO POELL-FONDAĴO”.

Laŭ nia lasta komuniko ni ricevis entute	gld. 41,86
Pluajn donacojn ni ricevis de:	
H. P. Dua pago de la subkomitato Maastricht	„ 15,—
L. F. L. en H.	„ 1,—
	<hr/>
Sume	gld. 57,86
	<hr/> <hr/>

Koran dankon al ĉiuj.

Ni progresas, sed malrapide! Bonan kaj imitindan ekzemplon donas al ni la subkomitato Maastricht. Ke multaj sekvu ĝin!

Nia Poŝtkonto estas: 173910, Den Helder.

La kasisto P. P. F. TH. v. d. KLAUW.

UPS EN DOWNS VAN DE PROPAGANDADIENST.

Nu de eerste maanden van het propagandaseizoen zijn verstreken, wordt het mogelijk een inzicht te krijgen in hetgeen door onze afdelingen ter propaganda werd ondernomen. Tenminste voor zover ze daarbij de hulp van onze dienst inriepen.

In 't algemeen zijn we over de bestellingen van meerdere afdelingen niet ontevreden.

Van teveel afdelingen hoorden we echter tot heden niets!

Wordt daar niets gedaan?

Dat kunnen we moeilijk veronderstellen. Maar waarom daarbij de uitgaven van de bond angstvallig vermeden?

Eigen circulaires zijn door de kleinere onlage ongetwijfeld duurder. Bovendien kan de bond voor bijzonder kleine kassen ook in de zeer lage prijzen nog tegemoetkomen, mits er flink mee wordt gewerkt.

Ook verwonderen we ons dagelijks over het feit, hoeveel afdelingsbesturen wel werken met eigen briefhoofden en enveloppen.

Waarom die van de bond niet gebruikt? Ze zijn zeker niet duurder of minder en tegenover buitenstaanders treedt ge op met meer autoriteit.

Een wel zeer slechte noot maken de *wanbetalers* in onze kringen. Inderdaad, ze bestaan! Deze week kwamen er weer een aantal onbetaalden postquitanities terug. Laat ik zeer zacht zeggen, dat dit klaplopen is op 't werk en de financiën van de bond.

Afdelingsbesturen, die tot heden achterbleven, kijkt uw kas en onze annonce nog eens na en laat ons eens iets van U horen. Er moet een stijging komen in onze omzet, anders kan er niet aan nieuwe uitgaven worden gedacht. We zijn er voor U en er valt zoo nodig met ons te praten.

J. H. WESTEN

Propagandachef.

Oppenheimstraat 54a,
Groningen. - Postgiro 288627

UIT DE AFDELINGEN.

DEN BOSCH.

Op Vrijdag 5 Nov. organiseerde „Dukurba Stelo” een Bonten Avond in Lohengrin. Een honderdtal Bosschenaars hadden aan de uitnodiging gevolg gegeven, zoodat de spreker van den avond, de heer Heilker een aandachtig auditorium aantrof. Zijn rede werd met luid applaus beloond. De voorzitter van „D. S.” deelde mede, dat een cursus zal georganiseerd worden. Een 15-tal leerlingen meldden zich hiervoor aan. Frater Monulfus sprak natuurlijk over I. K. I. en liet zijn busje rondgaan. De

Geestelijke Adviseur, kapelaan Ras sprak nog een opwekkend woord. Dit alles werd afgewisseld door een zeer interessant programma van muziek en voordrachten. Voor het eerste zorgde op uitstekende wijze het ensemble „La Verdaj birdoj”, terwijl de heer Krannen zeer verdienstelijk de voordrachten verzorgde. Een zeer goed geslaagde avond.

DEN HAAG Por Dio kaj Eklezio.

Op 't feest van Christus-Koning werd voor onze club de jaarlijkse H. Mis opgedragen door Pater J. F. Smeehuyzen S. C. J., die een prachtige Esp. preek hield met het feest van de dag als onderwerp. Het overgrote deel van de leden vulde de kapel van de Eerw. Broeders in het Westeinde, en allen naderden ter H. Tafel.

Na de H. Mis was er gemeenschappelijk ontbijt in het Clublokaal in de Molenstraat, waarbij als altijd een opgewekte stemming heerste.

Met Gods zegen werken we nu weer voort aan de verwezenlijking van ons ideaal.

De beide cursussen hebben grote belangstelling en ook de gevorderden komen trouw op de Maandagavonden.

SECRETARIS.

HET 34e EUCHARISTISCH CONGRES 1938 IN BUDAPEST **Esperanto officiële hulptaal.**

Van 23 tot 30 Mei 1938 zal zoals reeds bekend is uit de dagbladen, te Budapest gehouden worden het 34e Eucharistisch Congres. Zoals ieder jaar zal ook dan het wereldkatholiekendom, dit groot gebeuren meevieren.

Voor ons Katholieke Esperantisten is het een grote vreugde te vernemen, dat er gevormd is een Esperanto Subcomité, dat met Esperanto zal meehelpen aan 't welslagen van dit congres. Het congresaffiche is ook gesteld in Esperanto en deze wordt aan iedere Katholieke esperantist op aanvraag toegezonden. Een vlugschrift vermeld ook het programma en dit is eveneens verkrijgbaar.

Het is onze plicht deze overwinning van Esperanto doeltreffend te maken. Zo kunnen b.v. door de afdeelingen van N. K. cursussen worden begonnen voor a.s. bezoekers van het Euch. Congres. Alleen met Esperanto is 't mogelijk zich te verzekeren van een gids, want doordat alle Esperantisten van Budapest hun dienst aangeboden hebben, zijn er een groot aantal beschikbaar.

Begin met het aanvragen van de Esperanto-folder. Het adres is: Subkomitato de Eucharistia Mondkongreso H.K.E.S., Petöfi-Sandor-utca 9. I. 3. Hungarujo, Budapest.

ESPERANTISTA LINGVA KOMITATO AKADEMIO

OFICIALAJ SCHGOJ

1. Elekto de membroj de la Lingva Komitato.

La membroj de la LK, elirantaj en 1937 pro finiĝo de sia naŭjara periodo de aneco, estas reelektitaj. Ili estas: S-roj BAGHY, BELMONT, BOFILL, DREZEN, CHEZZO, MUČNIK kaj UIT-TERDIJK.

2. Elekto de membroj de la Akademio.

Kiel membroj de la Akademio estas elektitaj: S-roj BAGHY, BELMONT kaj CSEH, elirantaj pro finiĝo de sia naŭjara periodo kaj S-roj GRAU CASAS, MINOR kaj WARINGHIEN, kandidatoj, prezentitaj la 1-an de Julio 1936.

3. Elekto de la estraro de la Lingva Komitato.

Laŭstatute okazis la ĉiutrijara baloto por la elekto de la Estraro de la LK.

S-ro ISBRÜCKER estas elektita *Prezidanto*.

Estas elektitaj *Vicprezidantoj* S-roj BAGHY kaj GRAU CASAS. Por la posteno de *Direktoro de la Sekcio „Komuna Vortaro“* S-ro Bailey.

Por la posteno de *Direktoro de Sekcio „Gramatiko“* S-ro Cseh.

Por la posteno de *Direktoro de la Sekcio „Teknikaj Vortaroj“* S-ro Helleboid.

Por la posteno de *Direktoro de la Sekcio „Kontrolo“,* S-ro Rollet de l'Isle.

4. Estontaj elektoj.

Pro decido de la LK, ke devas esti intertempo de 6 monatoj inter la prezentado de kandidatoj kaj la baloto, nun estas prezentataj la sekvantaj membroj, kies naŭjara periodo finiĝos en 1938: F-ino SHAFER kaj S-roj Th. G. BAILEY, DEMIDJUK, ESSELIN, HOHLOV, KÜHNEL, NEKRASOV, PRIVAT, RUBLOV, SPIRIDOVIĆ, STOJAN kaj WIESENFELD.

Ankaŭ pro decido de la LK, ke la nombro de ĝiaj membroj ne superu 100 kaj ĉar ĝi nun estas 107, neniu nova kandidato estas prezentata.

5. Kunsido de la Lingva Komitato kaj la Akademio dum la kongreso en Varsovio.

La 12-an de Aŭgusto 1937 okazis en Varsovio kunveno de la LK kaj de ĝia Akademio. Ĉeestis 4 Akademianoj kaj 8 membroj de la LK.

6. Diversaj informoj.

Transprenante la funkcion de Prezidanto de la Lingva Komitato kaj de la Akademio el la manoj de mia antaŭulo, S-ro ROLLET DE L'ISLE, mi ne volas preterlasi la okazon esprimi al li

tutkoraĉan dankon pro ĉiuj laboroj kaj klopodoj, kiujn li faris en la intereso de niaj Lingvaj Institucioj. Ni ĝojas, ke S-ro ROLLET DE L'ISLE daŭrigas okupi sian postenon de Akademiano kaj restas preta kiel Direktoro de la Sekcio „Kontrolo“ ankaŭ estonte dediĉi siajn fortojn al la laboroj de la Akademio.

Dum multaj jaroj s-ro DE LAJARTE fervere kaj diligente plenumis la taskojn de Sekr.o de la LK kaj de la Akademio. Ankaŭ al li ni ŝuldas sinceran dankon pro liaj multaj zorgoj kaj laboroj sur tiu posteno. Kvankam ankaŭ por la estonto S-ro DE LAJARTE disponigis siajn valorajn konsilojn kaj helpon por la funkciigo de la Akademio laboro, la distanco inter lia loĝloko kaj mia, kiu fakte malebligas buŝan intertrakton, estus ia malhelpo por facila kaj rapida plenumo de la konstantaj sekretariaj taskoj. Aliflanke la INTERNACIA CSEH-INSTITUTO DE ESPERANTO, esprimante la deziron efike apogi la laborojn de niaj Lingvaj Institucioj, deklaris sin preta, preni sur sin la multobligon — eĉ senpage — de ĉiuj cirkuleroj, sendotaj de la Prezidanto kaj do fakte funkcii kiel sekretariejo de la Akademio. Tiun proponon mi volonte akceptis kaj mi do tie ĉi volas esprimi koran dankon al la Instituto pro tiu valora subteno.

Direktante la rigardon al la estonto kaj al la laboro, kiu atendas nin, mi volas alvoki al serioza kaj diligenta kunlaboro ĉiujn miajn kolegojn Akademianojn kaj Lingva-Komitanojn kaj ĉiujn aliajn, kiuj bonvolos dediĉi siajn fortojn al lingvaj studoj, rilataj al Esperanto. Jam en nia kunveno dum la Kongreso en Varsovio ni preparolis komencotan laboron por la starigo de oficiala listo de la radikoj de Esperanto kun iliaj difinoj en Esperanto. Pri tiuj laboroj, en kiuj ĉiuj spertaj Esperantistoj povos partopreni, pli detalaj informoj aperos post nelonge.

La Akademio havas la gravan taskon observi kaj gvidi la evoluon de la lingvo Esperanto kaj tial estas necese, ke ĝi restu en daŭra kontakto kun ĉio, kio aperas en nia lingvo. Bedaŭrinde la tre modestaj financaj rimedoj, pri kiuj la Akademio disponas, ne ebligas al ĝi la fondon de vasta biblioteko kaj tial mi volas ripeti alvoken jam antaŭe faritan al Esperantaj eldonistoj: bonvolu sendi al mi ekzempleron de ĉiu gazeto, kiun vi eldonas; se vi aperigas gravajn verkojn en Esperanto, kiuj estos valoraj kontribuoj al la Esperanta literaturo, mi kuraĝas eĉ peti, ke vi sendu unu ekzempleron al ĉiuj Akademianoj, kies nombro ja ne estas granda. Nur tiel la Akademio povas resti daŭre informita pri nia kreskanta kaj floranta literaturo, kiu reprezentas unu el la plej gravaj formoj de la vivo de nia tuta movado.

Ir. J. R. G. ISBRÜCKER
Prezidanto.

DIVERSAĴOJ.

Jugo Slavië. De in 't Oct. No. vermelde postzegelalbums met Esp. tekst zijn ook verkrijgbaar bij S-ro Gerard Pirée, Burg. Schoonheijtstraat 66, Roosendaal (N.B.). Er zijn tot op heden 3 deeltjes verschenen.

Nederlands fabrikaat. Een wijnhandelaar te Gemert heeft in de handel gebracht: Esperanto-Wijn, Esperanto-Limonade en Esperanto-Likeur, a'le drie groen van kleur. Het etiket vermeldt in 't Nederlands en in Esperanto dat 't dranken zijn voor heren en dames. Als dit niet trekt, t'ekt niemandal.

Conte Grande. .....is een Italiaanse boot, waarop onderwijs wordt gegeven in vreemde talen. De directie van de maatschappij voerde onlangs ook Esperanto in. Deze cursus wordt gegeven door de scheepskapelaan. Prof. Agostino Stellacci.

Studdomo „Don Bosco”.

We ontvingen een in 't Esperanto gesteld schrijven, waarin hulp en steun gevraagd wordt voor de verdere inrichting van het 1e Don Boscohuis in Nederland te Leusden bij Amersfoort. Iedere gift zal welkom zijn bij pater Kremer, de directeur ervan.

Marie Koëren in 't Esperanto.

We vernamen uit Eindhoven dat bij de Uitgeverij „Malnova Turo” aldaar verschijnen zal „La Lunkrono” van Marie Koenen, vertaald door P.Ch.M. v. d. Vijver. We verwijzen naar een advertentie in dit nummer en wachten met belangstelling op de verschijning in E. van dit werk van de Katholieke schrijfster en hopen dat de Katholieke Esperanto literatuur daarmee een verrijking zal ontvangen.

ALVOKO AL GEINSTRUISTOJ ESPERANTISTAJ.

Gesamideanoj.

Jam vi aŭdis kaj legis pri la starigo de la Nederlanda oficejo „*Esperanto ĉe la Instruado*”. Kaj ni zorgos, ke ankoraŭ multe vi legos kaj aŭdos pri nia nova instituto kaj ĝia laboro. De kelkaj flankoj jam atingis nin simpati-esprimoj kaj bondeziroj por nia sukceso. Sed, karaj geamikoj, bonvolu bone kompreni, ke la sukceso de nia penado tiom dependos de vi, kiom de ni. Plejparte eĉ de via konstanta subteno de niaj klopodoj.

Duonan jarcenton ni nun propagandas, jardekojn ni pli-malpli emfaze postuladas la enkondukon de Esperanto ĉe la instruado. Kvazaŭ instinktive ni komprenis, ke, atinginte tiur celon, ni povus krii venkon. Sed, ho ve, ĝis nun ni restis vokantaj en la dezerto! La malfortaj voĉoj unuopaj perdiĝis en la senfinan spacon. De nun ni alvokos la surdulojn per laŭtvokilo, tiel devigante la mondon aŭskulti nin. Ankaŭ nun ni ne alvenos unu-du-tri- al la fino, nur paŝon post paŝo ni atingos la celon. Multo, multego estas ankoraŭ farota. Tamen, se ĝis nun evidentaj rezultatoj ne estis montreblaj, ne ĉiuj semoj perdiĝis, kaj la kampoj prilaboriĝos. Ni daŭrigu, kuraĝe kaj... precipe sisteme. Centran punkton, de el kiu ni gvidos la batalon, ni nun havas. Grandigi, fortigi tiun centron, jen nia, via unua tasko.

Ni eklaboris. Ni petis diversajn geinstruistajn sindikatojn aliĝi al nia oficejo kaj kunlabori kun ni, por ke ni kune atingu la komunan celon. Jam antaŭ pluraj jaroj kelke da nederlandaj geinstruistaj ligoj formulis sian favoran opinion rilate al Esperanto. En 1932 diversaj profesiulaj asocioj instruaj adhezis al la petskribo pri enkonduko de Esperanto kiel nedeviga fako. Nun ni petas de tiuj samaj organizaĵoj pli ol pervortan simpatian, nun ni petas pri subteno, ne nur morala, sed ankaŭ materia. Ni bezonas iliajn monon, tempon kaj laborfortojn.

Skribe kaj buŝe ni jam interrilatis kun kelkaj el tiuj organizaĵoj, klopodante konvinki ilin pri la taŭgeco de nia vidpunkto. Tiu estas, ke la enkonduko de Esperanto en la lernejojn sammulte, se ne pli, koncernas la profesiajn instruistojn ol nin esperantistojn. Temas ankaŭ pri la grava demando, ĉu estonte nefakuloj transprenu parton de la instruista, eduka laboro.

Ni ne antaŭvidas, ke ĉiuj petataj organizaĵoj tuj jese respondojn nian inviton. Tamen pli facile ili tion faros, kiam ili rimarkos, ke ekzistas interesiĝo pri la temo en propra rondo. Jen do tasko por niaj membroj-geinstruistoj. Ili montru, ke ili ne estas indiferentaj pri la decido de sia faka organizo pri ĉi tiu afero. Ne estas nia tasko montri al ili la irota(j)n vojo(j)n. Tamen oni permesu al ni, atentigi pri kelkaj el ili. Ekzemple oni povas sin informi ĉe loka aŭ ĉef-estraro, ĉu la celita aliĝpeto ankaŭ estis sendata al la organizo kaj aldoni, ke oni ŝatas esti informata pri la decido. Oni povas sin turni al tiuj estraroj kun la demando, kia estas la starpunkto de la organizo rilate Esperanton, kion ili intencas fari por efektiviĝi jam plurjarojn ekzistantajn programpunktojn. Ekzistas internaciaj geinstruistaj korporacioj kaj iliaj organoj. Oni postulu la aplikon de Esperanto en tiuj revuoj, inter kiuj estas, kiuj nun aperas en tri lingvoj. En internaciaj, edukaj konferencoj kaj estrarkunvenoj oni uzu Esperanton. En propra rondo parolu kaj paroligu pri Esperanto.

Se vi ne sukcesos unuan fojon, tio ne gravas. Duan, trian fojon martelu sur la saman amboson. Kaj... ne forgesu, informi nin pri viaj sukcesoj kaj malsukcesoj.

Per sistema kuna agado ni venkos.

Oficejo: Esperanto ĉe la Instruado.

P. W. BAAS

Sekretariejo: Valeriusstraat 109 II
Amsterdam-Zuid.

DE BAZUIN EN „HIER DINASO”

Onder de titel „Esperanto en Vrijmetselarij”, schrijft Fr. Armand in „De Bazuin”, ’n artikel dat zeer zeker achterwege was gebleven als hij beter op de hoogte was geweest met de Espe-

rantobeweging in 't algemeen en de Katholieke Esp. Beweging in 't bijzonder.

Ongewild heeft Fr. Arm. enig onheil gesticht en in ieder geval de anti-Esperantisten koren op hun molen bezorgd. Zo is zijn artikel bijna geheel overgenomen door: „Hier Dinaso”, het orgaan van een soort nationaal socialisten, dat spoken ziet in alles wat maar internationaal is.

Hier een staaltje uit hun inleidend artikel:

„Nu roodhuiden en negers een colbertjasje dragen: nu de moderne wijken van Oslo en van Sjanghai niet uit elkaar te houden zijn; nu moest 't Esperanto, dat even leelijk als stom-gemakkelijk is gelanceerd worden.

Doch er is meer. De uitvinder van deze „taal” voor rebot-menschen is dr. Zamenhof, Jood en vrijmetselaar.... En dit verklaart onmiddellijk waarom Esperanto niet die ongevaarlijke en belachelijke liefhebberij is, waarvoor velen het houden.

Dat zooveel katholieke politiciers daar gans-achtig inloopen verwonderd niemand. En dat het V.N.V. in zijn blad voor Esperanto propageert en dat het zijne lokalen voor cursussen open stelt ligt in de lijn van dit „hopeloos geval”.

Dit geschrijf en deze mentaliteit is werkelijk een „hopeloos geval”, waarom we er niet aan denken om het reeds 100 maal weerlegde voor de 101e maal te gaan weerleggen.

In „De Bazuin” is het geval later hersteld. Eerst door een ingezonden stuk van G. A. ten H., kapelaan. In een bijschrift daaronder demonstreert Fr. A. zijn volkomen onbekendheid met de Katholieke Esperantowereld. De daar gestelde vragen had hij eerder dienen te stellen. Het bovengenoemde artikel was dan misschien wel geheel achterwege gebleven. Het was in ieder geval anders uitgevallen.

Vrijmetselaarsinvloeden zijn overal. En om eerlijk te zijn niet altijd ten kwade (wat dunkt Fr. Arm. van „De Volkenbond.”) De combinatie Jood-Vrijmetselaar-Esperanto heeft Fr. Armand een droombeeld bezorgd. Als hij wakker wordt zal hij gerust dezelfde telefoon gebruiken, die voor hem een Jood en na hem een Vrijmetselaar zal gebruiken. Al is het dan voor andere doeleinden. Hoe dan ook, de heer A. Leideritz uit A'dam zorgde voor een volledige rechtzetting in „De Bazuin”. Laten we hopen dat hij dit bij de lezers van „De Bazuin” de angst voor dat duivelse Esperanto van de Vrijmetselaars wat heeft weggenomen.

De „Esperantoster, zoals de Sovjetster een maconniek symbool?” Goed, maar het kruis er in wijdt dit symbool tot hogere doeleinden en wij zijn er niet „bang” voor.

P. M. B.

EL NIA MEDIO.

De la 8a ĝis la 15a de Aŭgusto okazis en Varsovio la 14a internacia kongreso de blindaj esperantistoj kaj samtempe la 3a jarkunveno de delegitoj de „Universala Asocio de Blindul-Organizaĵoj” — UABO. El 14 diversaj landoj ĉeestis 114 partoprenantoj; pro financaj kaŭzoj „NoSoBE” ne estis reprezentata. Sur la bazo de 23 referatoj la plej urĝaj problemoj blindulfakaj estis pritraktataj, espereble kun fruktodona efiko por la kongresnatoj.

Nia pioniro Harald Thilander, la sekretario de UABO kaj ankoraŭ ĉiam la akso de nia movado, ricevis okaze de sia 60-jariĝo kavaliran ordenon de la pola registaro.

Kiel pasintjare okazos denove „Blindul-artvesperoj” propagandaj de „NoSoBE”. Je komunikotaj datoj ili okazos ĉi-vintre en Amsterdam, Hilversum kaj Beverwijk. Elkori ni petas niajn tieajn amikojn helpadi nin, por ke ili brile sukcesu. Niaflanke ni faros nian eblon doni ion altnivelan. Cetere, ni petas, helpu nin ĉie varbante por ni donacantojn.

Aperis „brajla” ĝenerala adresaro de blindaj esperantistoj. Ĝi enhavas 1624 nomojn el 28 diversaj landoj. La plej grandan nombron havas Svedujo kun 143 geesperantistoj; tiam sekvas Nederlando kun 139.

En Belgujo estas aperanta brajla eldono de la plena Esperantolernolibro de F.ino Benink. Ĝi aperadas en kajeroj kiel aldonaĵo al la brajla gazeto „Roomsche Licht”. La verko entute estos vendata por nur du guldenoj.

Ĉu Vi konas „Ligilo por Vidantoj?” Specimenoj estas ĉe ni akireblaj; Vi nur petu.

NOSOBE.

Sekretario: Herlaarstr. 24a, Rotterdam (C)

NIA JUNULARO.

La titolo de ĉi tiu rubriko estas ankaŭ la ĉiujara temo por N. K.-jarkunvenoj. Oni faris regularon, oni ŝanĝis regularon, oni komisiis junularestron, oni komisiis alian junularestron, oni faris klopodojn en lernejoj kaj en junular-movadoj, kaj oni reklopodis. Ĉu la historio tiel ĉesos? Aŭ ĉu oni iam povos aldoni: „kaj fine venis sukceso!?”

Karaj samcelanoj, ne pensu ke mi aŭ eĉ la tuta ĉefestraro povas atingi la sukceson sen via helpo. Je via helpo mi esperis. kiam mi akceptis mian funkcion. Sed mi akiris ĝin nur de kelkaj personoj. Ĉu mi sola povos venki la seninteresajn barojn?

Mi farus klopodojn en J. W., K. J. V., K. J. M., K. J. W., K. J. M. V., ktp. ktp.

Sed ĉu mi vokos tie kunlaboron, se mi povos sciigi ke dek aŭ dekdu knaboj lernis Esperanton, ke mi supozas ke ie ekzistas klubo de K.J.W.anoj kiuj estas studentaj? Aŭ ĉu mi nur vekos ridon?"

Junularestroj kaj estrinoj, vi devas kunlabori, aliokaze vi ne rajtas esperi je bona rezultato. Ŝajne vi atendas, atendas..... je kio? Eble je la sekvonta jarkunveno por demandi.... ktp.?

P.S. — Mi sincere dankas kelkajn personojn por ilia afabla helpo. Sed kion signifas kvin personoj en tuta lando?

L. WEIJTS, Apeldoorn, Fabianusstr. 45

BOEKBESPREKING.

(Recensie-exemplaren te zenden aan het Redactie-adres)
(Recenzotajn verkojn sendu al la redakcia adreso).

Muusses Esp. Biblioteko. No. 11. La ora jubilea Kongreso 1937.

Julius Glück aranĝis kaj kompilis paroladojn, faritaj okaze de la 29a Universala Kongreso en Varsovio. Do la enhavo certe estas interesa per ĉiu vera Esperantisto. Nur iom troa admiro ĉe la tombo de Zamenhof povus ĝeni nin. Sed estis ja **ora** kaj **neŭtrala** Kongreso.

Ek al Manĉaŭkŭo 1937. Eldono de la Ĝenerala Direkcio de Fervojoj, Mukden.

Tre belaspekta broŝuro pri la vidindaĵoj de tiu lando kun ĉiaj informoj por vojaĝontaj. Tre interesa ankaŭ por nevojaĝontoj, kiuj volas scii ion pli pri tiu „nova” lando.

La fermo kaj sekigo de la Suda Maro.

Esperantlingva broŝuro pri la laboroj, kiuj certe ankaŭ interesigos eksterlandanojn. La libreto plaĉe aspektas kun siaj belegaj elakraj bildoj, faritaj de la K.L.M. La tradukon faris Inĝ. J. R. G. Isbrücker, membro de la Esperantista Akademio. Ne nur Nederlandano ĝojos pri ĝia apero. La libreto estos ŝatata donaco ankaŭ por eksterlandanoj. Kiu volas plezurigi sian korespondant(in)on sendu ĝin. Havebla ĉe Intern. Cseh Instituto, Riouwstr. 172, Den Haag, kiu ankaŭ estas preta rekte forsendi ĝin al eksterlandaj adresoj, indikante sur la koverto la nomon de la sendanto.

Wat de A kandidaat van de Geschiedenis van Esp. weten moet.

Door W. F. Kruit. Uitgave: Fed. v. Arb. Esperantisten, A'dam.

Ingericht op de eisen van het examen van de Fed. en L.E.E.N. Het geeft een beknopt overzicht van de voornaamste historische feiten en van de bestaande organisaties, die **feitelijk ieder Esperantist** weten moet. Het is objectief geschreven in goed Esperanto en 't is goedkoop. Aanbevolen voor wie er iets van weten wil.

TAALVRAAGSTUKKEN.

A. TAALRUBRIEK VOOR BEGINNERS.

Uitwerking van oefening 62.

1. Kent U die vrouw? Ja, zij is dezelfde, die gisteren de eerste prijs in de grote loterij heeft gewonnen.

2. De vorige week ben ik met mijn vrouw naar Engeland geweest. Zijt gij daar nog nooit geweest? Het was een mooie zeereis.

3. Zaterdag was 't feest in ons land. Het was toen de verjaardag van H.M. de Koningin. Gij vergist u, haar verjaardag is al lang voorbij

4. Jan was aan het wandelen, eensklaps begon het te stortregenen en daar hij geen paraplu bij zich had, werd hij doornat.

5. Hoeveel bladzijden van dat boek hebt u reeds vertaald? Ik heb juist 14 bladzijden vertaald en zou veel meer bladzijden vertaald hebben, als ik maar een goed woordenboek gehad had.

6. Ik heb een pond vlees gekocht. Hoeveel is 7×8 ? Dat is 56. $\frac{3}{4} \times \frac{1}{2} = \frac{3}{8}$. In 't jaar 1648 eindigde de 80 jarige oorlog.

7. Het huis van zijn schoonbroer is hoger dan het mijne. Ik weet niet, of hij komen zal, Hebt u een appel of een peer gekocht? Nauwelijks was hij hier, of hij begon te zingen.

8. Loop de kamer in en zeg aan mijnheer, dat zijn hond weer in de tuin loopt en de bloemen bederft.

9. Zijn mes was zo bot, dat hij er zijn vlees niet mee kon snijden, daarom gebruikte hij zijn zakmes.

1. Ĉu vi konas tiun virinon? Jes, ŝi estas la sama, kiu gajnis hieraŭ la unuan premion¹⁾ en la granda loterio.

2. La pasintan semajnon mi iris kun mia edzino al Anglujo²⁾. Ĉu vi ankoraŭ neniam estis tie? Ĝi³⁾ estis bela marvojaĝo.

3. Pasintan sabaton⁴⁾ estis festo en nia lando. Estis tiam la naskiĝtago⁵⁾ de ŝia reĝina Moŝto. Vi eraras, ŝia naskiĝtago jam longe pasis.

4. Johano estis promenanta; subite ekpluvegis kaj ĉar li ne havis pluvombreton kun⁶⁾ si, li fariĝis malsekega⁷⁾.

5. Kiom da paĝoj de tiu libro vi jam tradukis? Mi precize⁸⁾ tradukis dek kvar paĝojn kaj estus tradukinta⁹⁾ multe pli da paĝoj, se mi nur estus havinta⁹⁾ bonan vortaron.

6. Mi aĉetis funton da viando. Kiom estas sepfoje ok? Tio estas kvindek ses. Tri kvaronoj de duono estas tri okonaj. En la jaro mil sescent kvardek oka finiĝis la okdekjara milito.

7. La domo de lia bofrato estas pli alta ol mia¹⁰⁾. Mi ne scias, ĉu li venos. Ĉu vi aĉetis pomon aŭ piron? Apenaŭ li estis tie ĉi, li¹¹⁾ ekkantis.

8. Rápido en la ĉambro kaj diru al la sinjoro, ke lia hundo, denove kuras en la ĝardeno kaj difektas¹²⁾ la florojn.

9. Lia tranĉilo estis tiel malakra, ke li ne povis tranĉi sian¹³⁾ viandon per ĝi, tial li uzis sian poŝtranĉilon.

10. Een dronkaard is te verachten. Al wenende vertelde hij mij, wat er gebeurd was. Hij zou gestraft worden, maar wij hoorden, dat men hem reeds gestraft had. Hij zou bijna tweemaal gestraft zijn.

11. „Meneer!” riep een oude jongejuifvrouw, tot een heer, die bij haar in de spoorwagen wilde instappen, „dit is een dameswagen!” „O”, antwoordde de heer, terwijl hij binnenging en zich ontlastte van zijn pakken, „ik ben in 't geheel niet bang!”

10. Drinkemulo estas malestima. Plorante li rakontis min, kio okazis. Li estis punota¹¹⁾ sed ni aŭdis, ke oni jam punis lin. Li preskaŭ estus punita du fojojn¹²⁾.

11. „Sinjoro!” kriis maljuna fraŭlino al sinjoro, kiu volis eniri ĉe ŝi en la vagono, „tio ĉi estas vagono por virinoj!” „Ho” respondis la sinjoro, enirante kaj senŝarĝigante sin de siaj pakaĵoj, „mi tute ne timas!”

OPMERKINGEN.

1. Niet *prezon* in plaats van *premon*.
2. In plaats van *al Anglujo* ook *Anglujon* zonder *al*.
3. 't Woordje *ĝi* kan hier best wegvallen: *Estis bela marvojaĝo*.
4. *Pasintan sabaton* is beter dan kortweg: *Sabaton* = op een Zaterdag. Toch treft men de laatste vertaling ook veel aan.
5. *La naskiĝtago* is eigenlijk *de geboortedag*. Men zou dus moeten vertalen: *la datreveno de la naskiĝtago* om heel precies te zijn.
6. Niet *ĉe si*. Dat is meer: *bij zich aan huis*.
7. Ook: *malsekegiĝis*. 't Woord wordt echter wat te lang!
8. Ook: *ĝuste*.
9. Niet: *tradukus* en *havus*, dan krijgt de zin 'n geheel andere betekenis.
10. Voor dit woordje laat men meest *la* weg.
11. 't Woordje *of* in deze zin wordt niet vertaald. Wel kan men er *kiam* inlassen.
12. Ook: *malbonigas*.
13. Een leerling beweerde eens, dat men hier geen *sian* kon gebruiken. „Je gaat toch niet in je *eigen* vlees snijden” zei hij en maakte daarbij een beweging met de rechterhand, alsof hij een stuk uit zijn linkerarm wilde snijden. Ik heb hem daar op gevraagd: „Als je aan tafel zit, zul je dan 't vlees van je buurman snijden of je *eigen* vlees?” Mensenvlees is bovendien niet *vlando* maar *karno*.
14. Geen voorwaardelijke wijs hier!
15. Ook: *dufoje*.

Oefening 63.

1. Hoe oud zijt gij en waar woont gij?
2. Ik ben drie en veertig jaar en ik woon in Amsterdam, de hoofdstad van Nederland.
3. Hoe laat ben je vanmorgen op reis gegaan? Om half acht.
4. Amsterdam is een grotere stad dan Den Haag, is 't niet? Maar het is niet zo mooi.
5. De omstreken van Den Haag zijn zeer mooi.
5. Vooral de badplaats Scheveningen trekt veel bezoekers tot zich.
7. Niet slechts Nederlanders, maar ook veel buitenlanders bezoeken haar.
8. Men ontmoet er Duitsers, Belgen, Fransen, Engelsen; zelfs Amerikanen komen hier de zomer doorbrengen.
9. Hebt U ook ooit andere landen bezocht? Zo ja, welke?
10. Eenmaal ben ik in Frankrijk geweest, tweemaal in Duitsland en meerdere malen in België.
11. De laatste winter hebben we in ons land veel kunnen schaatsenrijden.
12. Wij gingen gewoonlijk met z'n achten en dan reden we twee aan twee.
13. Het mooie weer vermeerderde nog de pret, zodat de tijd te snel voorbijgaat.
14. Er bestond geen gevaar: het ijs was dik en sterk, en het water was niet diep.
15. De diepte van het water was zeker niet meer dan 'n halve meter.

Inzendingen met geadresseerde en gefrankeerde enveloppe vóór 16 December 1937 aan:

J. J. FILOTT, Willemstraat 91, HEERLEN.

B. TAALRUBRIEK VOOR MEER GEVORDERDEN.

Traduko de Ekzercaĵo 13. (Vidu N.K. Oktobro 1937)

(Breda, 29 Mei '37)

Estas konate, ke la Banko de Anglujo posedas inter siaj muroj muzeon. Oni ne trovas en la mondo pli mirigan kolekton da mono kune, ol en ĉi tiu muzeo. Ĉar ĝi enhavas ne nur valor-paperojn kaj monerojn de ĉiuj popoloj kaj el ĉiuj tempoj, sed ankaŭ kion oni povas nomi mono kun historio. Interesa estas ekzemple la monbileto de kvin funtoj el la mezo de la antaŭa centjaro 1), kiun angla kapitano (ŝipestro) akceptis en Kaapstad. La multvalora paperfolieto estis kovrita de ĉiaj tre malgrandaj preskaŭ nelegeblaj literetoj. La kapitano, provizite (armite) 2) per lupeo, kaj precipe provizite per granda kvanto (dozo) da pacienco, penis deĉifri tiun tutan skribaĉon sur sia kvinfunta bileto. Tiam evidentiĝis al li, ke tiuj liliputaj signetoj, kiuj plej multe similis al krevajetoj en ia porcelanaĵo (fajencaĵo), ĉiuj kune enhavas sciigon, per tre pinta plumo skribitan

de maristo, kiu deklaras en ĝi, en iu momento, ankaŭ ses jaroj, esti malliberigita de Nord-Afrikana reĝeto. La viro petas, ke oni avertu liajn parencojn. - Dum ses jaroj la monbileto iris de mano manon, sed neniu estis farinta la penon por deĉifri ĉiujn tiujn signetojn: oni estis havinta atenton nur por la „mono”. Kiam la kapitano el Kaplando revenis en Anglujon, li rapidis viziti la parencojn de la maristo. Li plue avertis la Anglajn aŭtoritatojn. Nur kelkajn monatojn ankoraŭ kaj la — jam de tre longe — kiel „perdita” registrita Anglo, ricevis sian liberecon.

La monbileto do ne vane plenumis la longan vojaĝon de la negroregno en Nord-Afriko al Kaapstad.

Rimarkoj:

1. Kvankam ni ofte renkontas: „jarcento”, mi preferas: „centjaro”:

2. Ĉe la participo, plej ofte, oni povas uzi *egale* la formon *adverban* aŭ la formon *adjektivan*, dirante, ekzemple: „Li foriris kolerigite aŭ kolerigita”. Tamen en jena frazo: „Li foriris de ŝi kolerigite” oni nepre uzu la adverban formon; ĉar la *adverba* participo ĉiam rilatas al la subjekto. Nu, uzante la adjektivan formon: „Li foriris de ŝi kolerigita” supozigus, ke ne *li*, sed *ŝi* estis kolera.

Ter vertaling in Esperanto:

Ex. B. Utrecht 1937.

De Directie van het Nationale Museum te New York ontving een dezer dagen van een onbekenden afzender een pakje, waarin zich een sluier bevond. In een begeleidende brief deelde de gever mede, dat hij incognito wenste te blijven. In de brief stond verder nog te lezen, dat het kostbare stukje kant de bruidssluier was geweest van de ongelukkige Franse koningin Marie Antoinette en zijn eigenaars of eigenaressen nooit geluk had gebracht. Daarom verbond de onbekende gever aan zijn geschenk de voorwaarde, dat de sluier nooit weer uit de vitrine zou worden genomen. Het pakje bevatte bovendien tal van originele documenten, die voor de authentieke afkomst van de historische sluier het bewijs leverden. Vier-en-twintig van de bekwaamste kantbewerksters van Noord-Frankrijk waren een heel jaar met de vervaardiging van de prachtige sluier bezig geweest.

Lodewijk XV wilde aan de bruid van zijn kleinzoon een schitterend geschenk aanbieden. Toen de Oostenrijkse prinses de Franse bodem betrad overhandigde de prins van Rohan haar de bruidssluier met de volgende woorden: „Moge hij voor Uwe Keizerlijke Hoogheid een zinnebeeld zijn van de liefde, waarmee het Fransche volk U ontvangt”. Het symbool bleek niet betrouwbaar te zijn. De liefde van haar Franse onderdanen was slechts van korte duur en ook haar huwelijk was niet volmaakt

gelukkig. Verbitterd schonk de jonge vorstin de sluier aan haar vriendin, prinses Lamballe. Vijftien jaar later sleepte een meedogenloze menigte het verminkte lichaam van deze prinses voorbij de ramen van de Temple, waar men de ongelukkige koningin gevangen hield. Nog voor de arme Marie Antoinette onder de guillotine werd onthoofd, had men de sluier in het buitenland in veiligheid gebracht. Lodewijk XVIII kocht hem toen terug en gaf hem ten geschenke aan de hertogin Du Berry. Zij bleef weliswaar gespaard voor het noodlot van haar beide voorgangsters, maar haar echtgenoot viel, zooals bekend, ten offer aan een gruwelijke sluipmoord.

Vught.

Frater WIGBERTUS VAN ZON L.K.

SPREKERS VOOR PROPAGANDA - AVONDEN.

Herman J. Bosschert, van Speykstraat 38 II, Amsterdam W.

P. G. Brand, Pr. Julianaweg 178, Utrecht.

P. M. Brouwer, Pahudstraat 134, Den Haag.

F. J. v. d. Burgt, Auvergnestraat 41, Bergen op Zoom.

H. Damen, Brugstraat 10, 's-Hertogenbosch.

P. Heilker, Hoofddorp.

J. P. Korting, Tongelreschestraat 282 b, Eindhoven.

Pater Call. Preller O. P., v. Oldebarneveldstr. 91, Rotterdam.

J. H. Westen, Oppenheimstraat 54-a, Groningen.

Frater Wigbertus van Zon, Huize Steenwijk, Vught.

DE PROPAGANDADIENST VAN NEDERLANDA KATOLIKO

verschait, franco p.p.

Reglementboekjes à 10 ct., 10 ex. à 5 ct.

Bondsorgaan van deze maand à 20 ct. 5 ex. à 5 ct.

Strooibiljetten voor propaganda

1000 ex. f 2,50, 500 ex. f 1,50 100 ex. 40 ct.

Propagandavouwblaadje 1000 ex. f 1,—, 500 ex. f 0,60.

Circulaires voor ledenwerving

500 ex. f 2,—, 100 ex. f 0,50, 50 ex. f 0,30.

Flugschrift „Katholieken leert Esperanto”

1000 ex. f 2,50, 500 ex. f 1,50, 100 ex. f 0,35.

Brochures:

Vijf jaar Esperanto in Nederland à 10 ct. 10 ex. à 5 ct.

Opstellen over het wereldtaalprobleem 10 ex. à 2 ct.

„Katolika Kantaro” pracht zangbundel met 33 liederen (ook meerstemmige) met notenschrift 50 ex. à 30 ct. 25 ex. à 32 ct.

10 ex. à 33 ct. 1 ex. à 35 ct.

N.K. Briefpapier 65 ct. per 100 vel. Bij bestelling opgeven „gelijnd” of „ongelijnd”.

N.K. Enveloppen 45 ct. per 100 stuks.

Bondsinsignes (knoop of speld) 12 mM. middellijn, bij minder dan 10 à 25 ct., 10 of meer à 20 ct. per stuk.

Ons pakkend raambiljet formaat 35 × 95, prijs per stuk 22½ ct. 10 of meer ex. à 20 ct.

Bestellingen en remisen bij voorkeur per giro aan:

J. H. WESTEN,

Postrekening No. 288627.

Oppenheimstr. 54a, Groningen.